

Milli manat — milli gymmatlyk

1993-nji ýylyň 1-nji noýabry - milli manadyň dolanyşyga girizilen senesi ýurdumyzyň ýyl ýazgysyna döredijilikli özgertmeler eýýamynda taryhy gün hökmünde girdi. Manat - türkmen döwletliliginiň, ykdysady durnuklylygynyň nyşanyna we ýurdumyzyň garaşsyzlyk ýörelgelerini durmuşa geçirmegiň ugrukdyryjy guralyna öwürüldi.

Garaşsyzlyk ýyllarynyň dowamynda ykdysady syýasat üstünlikli durmuşa geçirilip, onuň maliýe-karz, býujet, salgyt, , baha ugruny emele getirýän we häzirki döwrüň talaplaryna laýyk gelýän bazar gatnaşyklaryna geçmegiň milli usuly işlenip taýýarlanylady.

Berkarar döwletimiziň bagtyýarlyk döwründe ýurdumyz milli ykdysadyýetiň maksatnamalaýyn ulgamyna esaslanýan täze guralyny döretmäge girişip, Hormatly Prezidentimiziň Türkmenistanyň içerki bähbitlerini we ýurdumyzyň dünýä bileleşigine we ählumumy meýillere işjeň goşulmagyny nazara alyp, durmuş ulgamyny nazarlaýan çäýe ykdysady strategiýasy işlenip taýýarlanylady.

Oňyn netijeleriň gazanylmagynda häzirki döwrüň ýagdaýlaryna we umumy ykrar edilen halkara standartlaryna laýyk gelýän kanunçylyk-hukuk binýadynyň döredilmegine, döwletimiziň maliýe pudagynyň, salgyt-býujet we baha syýasatynyň kämilleşdirilmegine möhüm orun degişlidir.

Şunuň bilen baglylykda, Halkara pul gaznasy, Bütindünýä banky, Ýewropanyň täzeleniş we ösüş banky, Aziýanyň ösüş banky, Yslam ösüş banky we beýleki halkara maliýe guramalar we sebitleýin banklar bilen hyzmatdaşlygy çuňlaşdyrmak boýunça alnyp barylýan işlere möhüm üns berildi.

Oba hojalyk pudagyny mundan beýläk-de kämilleşdirmek maksady bilen, hormatly Prezidentimiziň Karary esasynda ýurdumyzyň täjirçilik banklaryna oba hojalyk pudagyna zerur tehnikalary satyn almak üçin ýeňillikli karzlary bermek bellenildi. Bu bolsa milli ykdysadyýetimizi ösdürmekde, zerur ugurlary maliýe serişdeleri bilen üpjün etmekde bank ulgamyna aýratyn ornuň degişlidigini görkezýär.

Ýurdumyzyň karz edaralarynyň önünde durýan möhüm wezipelere laýyklykda türkmen manadynyň durnuklylygyny pugtalandyrmak, karzlaryň we ilatyň goýumlarynyň möçberlerini artdyrmak boýunça zygiderli çäreler amala aşyrylýar. Banklaryň maliýe hasabatlylygynyň halkara standartlarda düzülmegine, bank ulgamynyň işgärleriniň hünär derejesiniň ýokarlandyrylmagyna, banklaryň maddy-enjamlaýyn binýadynyň zygiderli döwrebaplaşdyrylmagyna döwlet tarapyndan aýratyn üns berilýär.

Bank hyzmatlarynyň gerimini giňeltmek maksady bilen, häzirki wagtda döwrebap kompýuter tehnologiýalaryny, hususan-da, ilatdan kabul edilýän dürli görnüşli tölegleri amala aşyrmagyň we hasaba almagyň awtomatlaşdyrylan ulgamyny ornaşdyrmak boýunça işler alnyp barylýar. “Internet-bank”, ýagny uzak aralykdan bank hyzmatlaryny ýerine ýetirmek ulgamy internet ulgamyna birikdirilen şahsy kompýuterden ýa-da ykjam telefondan dürli görnüşli bank amallaryny ýerine ýetirmäge mümkinçilik döredýär. Bu ulgam söwda nokatlarynda adaty tölegleri, telefon aragatnaşygyny, salgyt töleglerini amala aşyrmak we beýleki hyzmatlary ýerine ýetirmek üçin niýetlenendir. Taslamanyň durmuşa geçirilmegi ilata edilýän hyzmatyň guralyşyny täze derejä çykarmaga hem-de müşderilere edilýän hyzmatlaryň wagtyny ep-esli tygşytlamaga mümkinçilik berýär.

Raýatlarymyza hödürlenilýän bank kartlarynyň nagt däl görnüşde hasaplaşyklary geçirmegiň döwrebap töleg guraly bolup, jemgyýetimize giňden ornaşandygyny

bellemek gerek. Häzirki wagtda ýurdumyzyň çäginde «Altyn asyr», «Millikart», «Maşgala», «Goýum bank karty», «Owerdraft karty», şeýle hem halkara «VISA» we «MasterCard» bank kartlaryny peýdalanmak arkaly hasaplaşyklaryň dürli görnüşlerini ýerine ýetirmek üçin giň mümkinçilikler döredildi.

Bank kartlary arkaly geçirilýän nagt däl hasaplaşyklaryň geriminiň we mümkinçilikleriniň giňeldilmegi, bank kartlaryna bolan islegiň ýokarlanmagyna hem-de munuň üsti bilen geçirilýän nagt däl hasaplaşyklaryň has-da artmagyna getirip, ýurdumyzyň pul dolanyşygynyň netijeli hereket etmegine mynasyp goşandyny goşýar.

Özgertmeler ulgamynda milli maksatnamalaryň, şol sanda bank işini kadalaşdyrýan kadalaşdyryjy hukuknamalaryň döwrebaplaşdyrylmagyna möhüm orun degişli bolup durýar. Garaşsyzlyk ýyllarynda döwrüň talaplaryny we bu ulgamda hereket edýän halkara standartlary nazara almak arkaly birnäçe kadalaşdyryjy hukuknamalary işlenip taýýarlandy. Olaryň hatarynda «Türkmenistanyň Merkezi banky hakynda», «Karz edaralary we bank işi hakynda», «Mikromaliýe guramalary we mikromaliýeleşdirmek hakynda», «Karz birleşikleri hakynda», «Daşary ykdysady gatnaşyklarynda puly kadalaşdyrmak we pula gözegçilik etmek hakynda», «Fiziki şahslaryň goýumларыnyň hökmany kepillikleri hakynda» Türkmenistanyň Kanunlary hereket edýär.

Häzirki wagtda bank ulgamynyň kanunçylyk binýady zygiderli kämilleşdirilýär, raýatlarymyza täze bank hyzmatlary girizilýär, hödürlenilýän hyzmatlaryň hili has-da ýokarlandyrylýar. Ýlmyň soňky gazanan innowasion tehnologiýalaryny peýdalanmak arkaly bank hyzmatlarynyň täze görnüşleri döredildi, karz bazarynyň gerimi giňeldildi, nagt däl hasaplaşyklaryň möçberi zygiderli artdyryldy.

Gahryman Arkadagymyzyň parasatly baştutanlygynda ýurdumyzyň bank ulgamyny kämilleşdirmek, milli manadymyzyň hümmetini mundan beýläk-de ýokarlandyrmak boýunça işler zygiderli dowam etdirilýär. Türkmen halkyny asuda, bagtyýar we eşretli durmuşda ýaşadýan, döwletimiziň ykdysady taýdan kuwwatlanmagy ugrunda ýadawsyz tagalla edýän hormatly Prezidentimiziň jany sag, ömri uzak, umumadamzat ähmiýetli tutýan tutumly işleri elmydama rowaç alsyn!

Merjen Lokkaýewa,
Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady
iş bankynyň Marketing bölüminiň başlygy